

Näin tuet lapsesi kielellistä kehitystä arjen vuorovaikutustilanteissa

1. Puhu lapselle, kun puuhaat hänen kanssaan.

Pue arkipäivän askareet sanoiksi. Älä pelkästään nimeä vaan kerro, mitä tehdään. ”Nyt katamme pöydän. Laitetaan sinulle punainen muki. Äidille ja isälle kahvikupit.” Ja esimerkiksi: ”Nyt menemme illtapesulle ja sitten puetaan yöpuku. Käsi, toinen käsi, jalka, toinen jalka.”

2. Perustele lapselle, miksi toimit tietyllä tavalla.

Lapsi ymmärtää enemmän kuin luuletkaan :) Selitä MIKSI asioita tapahtuu, perustele pyyntösi ja varsinkin vaatimuksesi!

Pelkkä ”Koska minä sanon:” / ”Koska vanhemmat päättävät.”

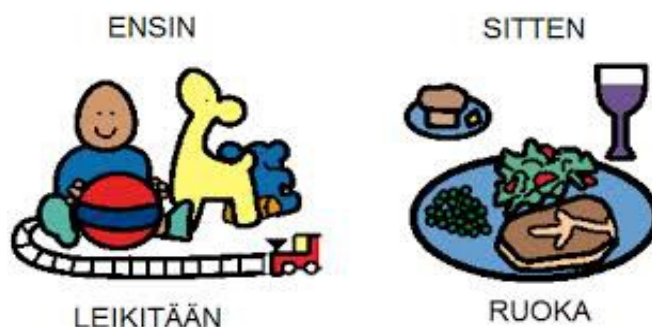
Ei auta lasta ymmärtämään.

Perusteluja kuullut lapsi oppii ymmärtämään **syy-seuraus-suhdetta** ja pystyy paremmin kontrolloimaan myös omaa käytöstään.

3. Valmenna lasta tuleviin tapahtumiin puhumalla niistä etukäteen.

Monia lapsia auttaa tällaisessa tilanteessa kuvat ja kuva-sarjat. Valmiita kuvia ei useinkaan ole tilanteen eteen tullen käytettävissä, mutta jos kynä ja paperin pala on - älä arastele piirtää! Lapsesi hyötyy ja ilahtuu kuvasta varmasti vaikkei se kaikkia taiteen lakeja ja oikeita mittasuhteita noudattaisikaan. Tärkeintä on, että lapsesi saa nähtäväksi jotain konkreettista, mistä hänen kanssaan puhut.

4. Ohjaa lasta keskittymään ja kuuntelemaan puhetta.

Lapsi oppii mallista. Myös aikuisen on hyvä pysähtyä kuuntelemaan lasta ja reagoida hänen puheyrityksiinsä. Kun lapsi osoittaa koiraa ja sanoo ”Koija”, voi aikuinen laajentaa ilmausta ja mallittaa sanan oikeaa ääntymäasua: ”Koira! No niinpä onkin koira siellä. Iso, ruskea koira”.

Vanhempien voi olla hyvä välillä kiinnittää huomiota myös omiin kommunikointitapoihin. Niin lapselle suunnattuun puheeseen, mutta myös aikuisten välisiin tilanteisiin: Miltä tämä näyttää lapsemme silmissä? Millaisen kommunikointimallin hänelle annamme?

5. Vastaa asiallisesti lapsen kysymyksiin ja rohkaise häntä puhumaan.

Ole aidosti kiinnostunut siitä mitä lapsesi koettaa sanoa (vaikka et ymmärtäisi häntä) ja osoita (sanoin, ilmein ja elein), että haluat tietää lisää ja hänen asiansa on sinulle tärkeä!

6. Esitä lapselle lisäkysymyksiä, keksi vaihtoehtoratkaisuja ja uusia ratkaisumalleja.

Auta ohjaavilla kysymyksillä ja omalla mallillasi lasta kertomaan laajemmin ja tarkemmin. Kysymys ”Mitä teit tänään päiväkodissa?” on monelle liian laaja ja epämääräinen kysymys jolloin lapsi voi turvautua helppoon ”En tiedä” / ”En muista” -vastaukseen. Joillekin lapsille taas on tärkeää, että he osaavat vastata oikein ja jolleivät ole varmoja täsmälleen oikeasta vastauksesta (esim. täsmällisestä ruoka-lajin nimestä ruuasta kysyttäessä) – voi vastaus olla jälleen se tuttu ”En muista.”

Anna lapselle vaihtoehtoja ja tee tarkempia kysymyksiä: ”Leikitkö Mikon kanssa tänään?”, Teittekö te tänäänkin sitä syys-askartelua?” jne. ”Oliko ruokana kalaa vai lihaa?” ”Oliko sen kanssa perunaa vai jotain muuta?”

7. Lue lapselle.

Tee yhteisestä lukuhetkestä yhtä säännöllinen rituaali kuin hampaiden pesusta. Jo 15 minuuttia päivässä riittää. Lukeminen antaa turvallisuuden tunteen, tukee kielen kehitystä, kehittää mielikuvitusta, lisää sanavarastoa ja opettaa lasta kuuntelemaan.

8. Leikitelkää kielen kanssa.

Lukekaa loruja, riimejä ja hokemia. Keksikää yhdessä uusia. Tiestitkö, että riimien tunnistaminen ja keksiminen on tärkeä taito lukemaan oppimiseksi!

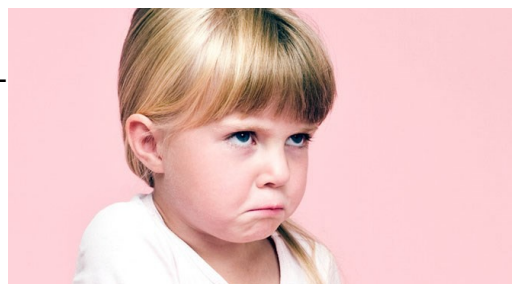

9. Rohkaise lasta kuvaamaan ja esittämään tapahtumia ei-kielellisesti.

Itseään voi ilmaista eri keinoin myös ilmeillä, eleillä ja liikkeillä. Ne ovat tie kielelliseen ilmaisuun.

10. Opasta lasta omien tunteiden, ajatusten ja kokemusten ilmaisemisessa.

Lapselle kaikki on uutta. Aikuinen osaa pukea tunteen sanoiksi ja opastaa pientä. Sinä näet tunteen lapsen ilmeessä ja eleissä – pue se sanoiksi. Esim. ”Sinua selvästi HARMITTAA.” ”Näen, että sinua SURETTAA nyt.” ”Oletpa sinä ILOINEN!” jne.

11. Älä vaadi puhetta.

Sanottamalla lasta ”Sano kissa.”, ”Sano omena.” ei voida toivotulla tavalla kehittää lapsen ilmaisutaitoja. Jos lapsi on itsestään epävarma eivätkä taidot vielä riitä oikeanlaiseen artikulointiin, voi liiasta patistelusta olla jopa haittaa.

12. Muista, että lapsi on varteenotettava keskustelukumppani.

Viettäköö aikaa yhdessä asioita pohtien, leikkien, lauleskellen sekä toinen toistenne seurasta nauttien!

